

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Νεοελληνική Λογοτεχνία

Στ' Δημοτικού

Τίτλος:

«Παγκόσμια Ημέρα Ποίησης»

Συγγραφή: ΓΟΥΡΝΙΚΗ ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ

Εφαρμογή: ΜΠΟΚΟΛΑΣ ΒΑΣΙΛΗΣ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2015

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.5. Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας πρωτοβάθμιας:

Κώστας Ντίνας & Σωφρόνης Χατζησαββίδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Παγκόσμια Ημέρα Ποίησης

Εφαρμογή σεναρίου

Βασίλης Μπόκολας

Δημιουργία σεναρίου

Μαργαρίτα Γουρνίκη

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Λογοτεχνία

Τάξη

Στ' Δημοτικού

Σχολική μονάδα

Λάτσειο Δημοτικό Σχολείο, Κολλέγιο Ψυχικού (Ελληνοαμερικανικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα)

Χρονολογία

Από 20-1-2015 έως 18-2-2015

Διδακτική/θεματική ενότητα

Δεν αντλεί από τα σχολικά βιβλία

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

Για την εφαρμογή του σεναρίου απαιτήθηκαν 9 διδακτικές ώρες.

Χώρος

I. Φυσικός χώρος

Εντός σχολείου: συμβατική διδακτική αίθουσα, εργαστήριο πληροφορικής και «εικονικός χώρος – ψηφιακή τάξη».

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Οι μαθητές θα πρέπει να γνωρίζουν να ανοίγουν και να κλείνουν αρχεία επεξεργασίας κειμένου, να αντιγράφουν και να επικολλούν επιλεγμένα κείμενα και εικόνες, να δημιουργούν διαφάνειες στο πρόγραμμα κατασκευής και παρουσίασης διαφανειών και να γνωρίζουν τη βασική χρήση μιας ή περισσότερων μηχανών αναζήτησης στο διαδίκτυο. Ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να είναι εξοικειωμένος με τη χρήση όλων των παραπάνω, με τη χρήση του διαδικτύου και με τη βασική λειτουργία των λογισμικών που προτείνονται στο σενάριο. Το σχολείο θα πρέπει να διαθέτει είτε οργανωμένο εργαστήριο πληροφορικής είτε έναν φορητό υπολογιστή για κάθε ομάδα, πρόσβαση στο διαδίκτυο και διαδραστικό πίνακα ή μηχανήμα προβολής.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Γουρνίκη Μαργαρίτα, «Παγκόσμια Ημέρα Ποίησης», Νεοελληνική γλώσσα, ΣΤ΄ Δημοτικού.

Το σενάριο αντλεί

Το συγκεκριμένο σενάριο είναι πρωτότυπο στη σύλληψη και δεν αξιοποιεί στοιχεία από άλλα σενάρια.

Β. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στα πλαίσια του σεναρίου οι μαθητές έρχονται σε επαφή με μεγάλους Έλληνες ποιητές, γνωρίζουν τη ζωή και το έργο τους, απαγγέλλουν ποίηση, προσεγγίζουν τον ποιητικό λόγο με έναν ξεχωριστό, ιδιαίτερο τρόπο, συνομιλούν με τους ποιητές μέσα από το παιχνίδι και δημιουργούν τα δικά τους ποιήματα.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Τόσο η μεθοδολογία όσο και η φιλοσοφία του σεναρίου στηρίζονται στη συναλλακτική θεωρία της L. Rosenblatt (1994). Σύμφωνα με αυτή (η ενεργητική συμβολή του αναγνώστη στη διαδικασία της ανάγνωσης είναι βασική προϋπόθεση για να μετατραπεί ένα «κείμενο» σε «ποίημα».¹ Στη συναλλαγή του με το κείμενο ο αναγνώστης ενεργοποιεί στοιχεία της προσωπικότητάς του καθώς και προσωπικές και λογοτεχνικές εμπειρίες από το παρελθόν και το παρόν του. Κάτω από την επίδραση των λεκτικών συμβόλων του κειμένου ανασύρει στη μνήμη του εικόνες, σκέψεις και συναισθήματα τα οποία χρησιμοποιεί, για να αναδιοργανώσει τις καινούριες εμπειρίες που προκαλεί η συνάντησή του με το κείμενο, οι οποίες με τη σειρά τους γίνονται μέρος των εμπειριών της ζωής του. Επομένως, κάθε αναγνώστης ανταποκρίνεται στα στοιχεία εκείνα του κειμένου που διεγείρουν την προσοχή και το ενδιαφέρον του και ερμηνεύει το λογοτεχνικό έργο με βάση τη δική του

¹ Με αυτόν τον όρο εννοεί κάθε «κείμενο» (text) με το οποίο συναλλάσσεται ο αναγνώστης (μυθιστόρημα, διήγημα, μικρή ιστορία κ.ά.) ανεξάρτητα από το είδος στο οποίο ανήκει και ανεξάρτητα από τον βαθμό της ποιητικότητάς του.

προσωπικότητα. Γι' αυτό, η ερμηνεία του ίδιου κειμένου είναι μια μοναδική δημιουργία που πραγματώνεται με διαφορετικό τρόπο για τον καθένα.

Μια διδασκαλία που στηρίζεται στις αρχές της συναλλακτικής θεωρίας, χωρίς να παραγνωρίζει τη χρησιμότητα της πληροφοριακής ανάγνωσης (π.χ. μιας βιογραφίας), καλλιεργεί τη βιωματική ανταπόκριση του αναγνώστη στο κείμενο, η οποία πηγάζει κυρίως από την αισθητική ανάγνωση. Στα πλαίσια μιας λογοτεχνικής ανάγνωσης, ο μαθητής-αναγνώστης είναι ελεύθερος να ακολουθήσει τις δικές του ανταποκρίσεις οι οποίες διαμορφώνονται από τις προσωπικές του εμπειρίες και προτιμήσεις. Στη συναλλαγή με το κείμενο κάθε ανταπόκριση -όσο αυθαίρετη κι αν φαντάζει- «συνομιλεί» ισότιμα με τις ανταποκρίσεις των υπόλοιπων μελών της αναγνωστικής ομάδας. Δυνητικά θα είχαμε τόσες διαφορετικές ερμηνείες όσες είναι και οι διαφορετικές αναγνώσεις. Όμως, συχνά αναγνώστες που μιλούν την ίδια γλώσσα και μοιράζονται κοινές αξίες, ιδέες, κώδικες, παραστάσεις και εμπειρίες, αναγνώστες, δηλαδή, που προέρχονται από ίδιο ή παρόμοιο κοινωνικό, πολιτισμικό, ιστορικό και οικονομικό περιβάλλον καταλήγουν σε συναφείς ανταποκρίσεις (Χάθωρν 2003, 33· Καλογήρου & Βησσαράκη 2005).

Γι' αυτό, είναι πρωταρχικής σημασίας ο/η εκπαιδευτικός να βοηθήσει κάθε αναγνώστη να υιοθετήσει και να διατηρήσει μια αισθητική στάση, να ζήσει ολοκληρωμένα και προσωπικά μέσα στη λογοτεχνική συναλλαγή. Μέσα από μια τέτοια συναλλαγή με το κείμενο και στη συνέχεια με τους συναναγνώστες συνομηλίκους του, ο μαθητής μαθαίνει να διερευνά τα όρια της φαντασίας του, να εμπιστεύεται τις σκέψεις και τα συναισθήματά του, να ενισχύει την αυτοπεποίθησή του, να συνεργάζεται με τους συμμαθητές-συναναγνώστες του, να απολαμβάνει το διάβασμα και, τελικά, να βυθίζεται στη μαγεία της αμοιβαίας συναλλαγής με τον κόσμο του κειμένου.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Οι μαθητές/-τριες επιδιώχθηκε:

- να αποκτήσουν πληροφορίες για το ιστορικό της καθιέρωσης της «Παγκόσμιας Ημέρας της Ποίησης»
- να αποκτήσουν πληροφορίες για τον εορτασμό της «Παγκόσμιας Ημέρας της Ποίησης» στην Ελλάδα
- να γνωρίσουν σημαντικούς έλληνες ποιητές
- να νιώσουν την απόλαυση της ανάγνωσης
- να εξοικειωθούν με τον ποιητικό λόγο
- να νιώσουν τη χαρά της δημιουργίας
- να νιώσουν τη σπουδαιότητα της τέχνης
- να εξοικειωθούν με τις δυνατότητες της εικαστικής δημιουργίας
- να νιώσουν την ποίηση ως ένα παιχνίδι πολιτισμού
- να εξοικειωθούν με την κοινωνική διάσταση της γνώσης
- να γνωρίσουν το Εθνικό Κέντρο Βιβλίου.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Οι μαθητές/-τριες επιδιώχθηκε:

- να προσεγγίσουν βιωματικά το ποιητικό κείμενο
- να εξοικειωθούν με τη λογοτεχνική ανάγνωση του κειμένου
- να νιώσουν τη συγκινησιακή και λογοτεχνική αξία της λέξης
- να μάθουν να δημιουργούν κείμενα παίζοντας με τις λέξεις και τους στίχους
- να γράφουν ποιήματα
- να γράφουν ποιήματα με αφορμή μια εικόνα
- να δημιουργούν ποιήματα με εικονογράφηση
- να μάθουν να αντλούν συγκεκριμένες πληροφορίες από ένα κείμενο

- να μάθουν να αντλούν συγκεκριμένες πληροφορίες από έναν διαδικτυακό τόπο.

Γραμματισμοί

Οι μαθητές/-τριες επιδιώχθηκε:

- να επεκτείνουν τις γνώσεις τους σχετικά με τη χρήση του προγράμματος παρουσιάσεων διαφανειών·
- να επεκτείνουν τις γνώσεις τους σχετικά με τη χρήση του προγράμματος επεξεργασίας κειμένου·
- να επεκτείνουν τις γνώσεις τους σχετικά με τη χρήση εντολών όπως η αντιγραφή, επικόλληση, εκτύπωση·
- να εξοικειωθούν με την πρόσβαση σε συγκεκριμένους ιστότοπους·
- να εξοικειωθούν με τη χρήση του ποντικιού και του πληκτρολογίου·
- να εξοικειωθούν με τις μηχανές αναζήτησης·
- να εξοικειωθούν με τη χρήση συγκεκριμένου λογισμικού κατασκευής ποιημάτων και ιστοριών·
- να εξοικειωθούν με τη χρήση συγκεκριμένου λογισμικού κατασκευής σύννεφου λέξεων.

Διδακτικές πρακτικές

Διερευνητική – Ανακαλυπτική μάθηση και Ομαδοσυνεργατική διδασκαλία.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Η ιδέα για τη δημιουργία του σεναρίου προήλθε από την ανάγκη για μια απολαυστική συναλλαγή των μαθητών με τον ποιητικό λόγο. Αφορμή ήταν η Παγκόσμια Ημέρα της Ποίησης, που γιορτάζεται κάθε χρόνο στις 21 Μαρτίου.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Ο ποιητικός λόγος υπάρχει σε κάθε ενότητα των σχολικών βιβλίων.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Στο σενάριο οι μαθητές αξιοποιούν τις δυνατότητες των νέων τεχνολογιών ως εξής:

- χρησιμοποιούν συγκεκριμένες σελίδες στο διαδίκτυο για την άντληση και επεξεργασία πληροφοριών·
- χρησιμοποιούν τον επεξεργαστή κειμένου και το πρόγραμμα παρουσιάσεων και διαφανειών·
- χρησιμοποιούν λογισμικό για τη δημιουργία ποιημάτων·
- χρησιμοποιούν λογισμικό για τη δημιουργία σύννεφου λέξεων·
- χρησιμοποιούν διαδικτυακούς τόπους για να παίξουν online παιχνίδια.

Κείμενα

Ιστοσελίδες

«[Παγκόσμια Ημέρα Ποίησης](#)» από την, ιστορική τράπεζα πληροφοριών «[Σαν Σήμερα](#)»

«[Παγκόσμια Ημέρα Ποίησης](#)» από το Εθνικό Κέντρο Βιβλίου, ΕΚΕΒΙ

«[Παγκόσμια Ημέρα Ποίησης](#)», από το ιστολόγιο «[Το Περιβολάκι μας](#)» (ανάρτηση 21/3/2012)

«[Παγκόσμια Ημέρα Ποίησης](#)», από την ηλεκτρονική εφημερίδα «[ΤΟ ΒΗΜΑ](#)»

«[21^η Μαρτίου 2013 – παγκόσμια ημέρα ποίησης Ραδιοφωνικό αφιέρωμα στην παγκόσμια ημέρα ποίησης και το έτος Καβάφη από το European School Radio](#)» από το ιστολόγιο «[Το Περιβολάκι μας](#)» (ανάρτηση 16/3/2013)

[Σπουδαστήριο Νέου Ελληνισμού](#), ανθολόγιο λογοτεχνικών κειμένων

«Γιώργος Σεφέρης» από το <http://www.netschoolbook.gr/>

[Επίσημος δικτυακός τόπος του αρχείου Καβάφη](#), αρχείο Καβάφη

[Ηλεκτρονικός Κόμβος του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας](#), ηλεκτρονική βιβλιοθήκη λογοτεχνικών και κριτικών κειμένων

[Ταξιδεύοντας με τον Γ. Σεφέρη](#), φάκελος του ΕΚΕΒΙ

«Ο Ύμνος εις την Ελευθερία» από τις Εκδόσεις της βουλής των Ελλήνων,

[Σαραντάκος](#), ιστοσελίδα για την ποίηση και τους ποιητές

[Περιοδικό «Διαδρομές»](#), τεύχος Νο 101

www.bookbook.gr, ηλεκτρονικό παιδικό περιοδικό για την ανάγνωση και τα βιβλία

«[Βαλίτσες της ποίησης](#)», θεματική σελίδα του bookbook για την ποίηση

«[Οι στίχοι των ποιητών συνομιλούν μεταξύ τους](#)», online παιχνίδι από το bookbook

Διαδικτυακές εφαρμογές

<http://www.wordle.net/>, ιστοσελίδα για τη δημιουργία σύννεφου λέξεων

<http://storybird.com/>, ιστοσελίδα για τη δημιουργία εικονογραφημένης ιστορίας ή ποιήματος

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

1η-3η διδακτική ώρα

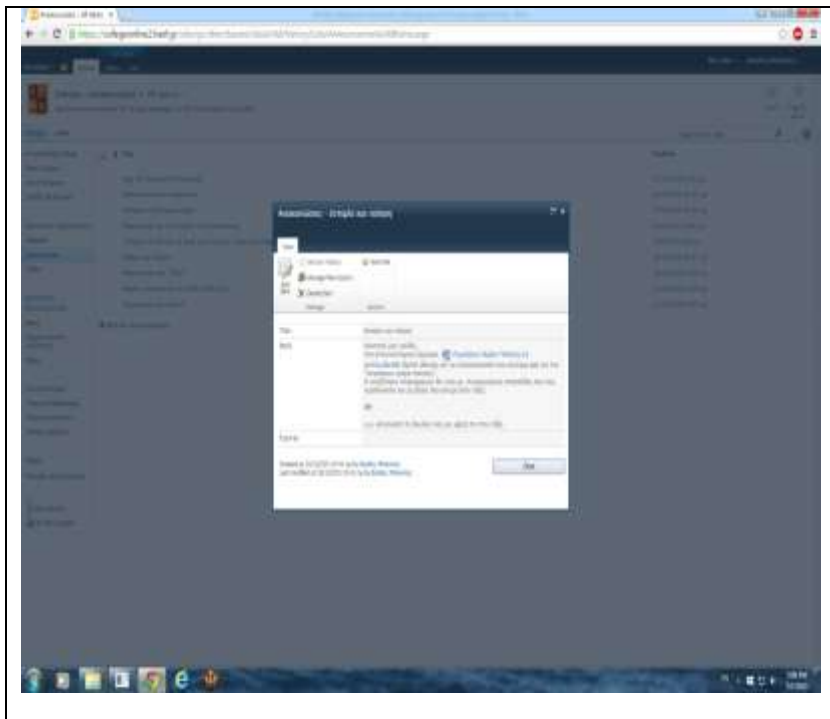
Με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Ποίησης (21 Μαρτίου), ο εκπαιδευτικός συζήτησε με τους μαθητές για την αξία της ποίησης. Αναφέρθηκαν πολλές απόψεις (κάποιες εκ διαμέτρου αντίθετες, «μη χρήσιμη», «ακατανόητη», «ρομαντική», «μορφή τέχνης»

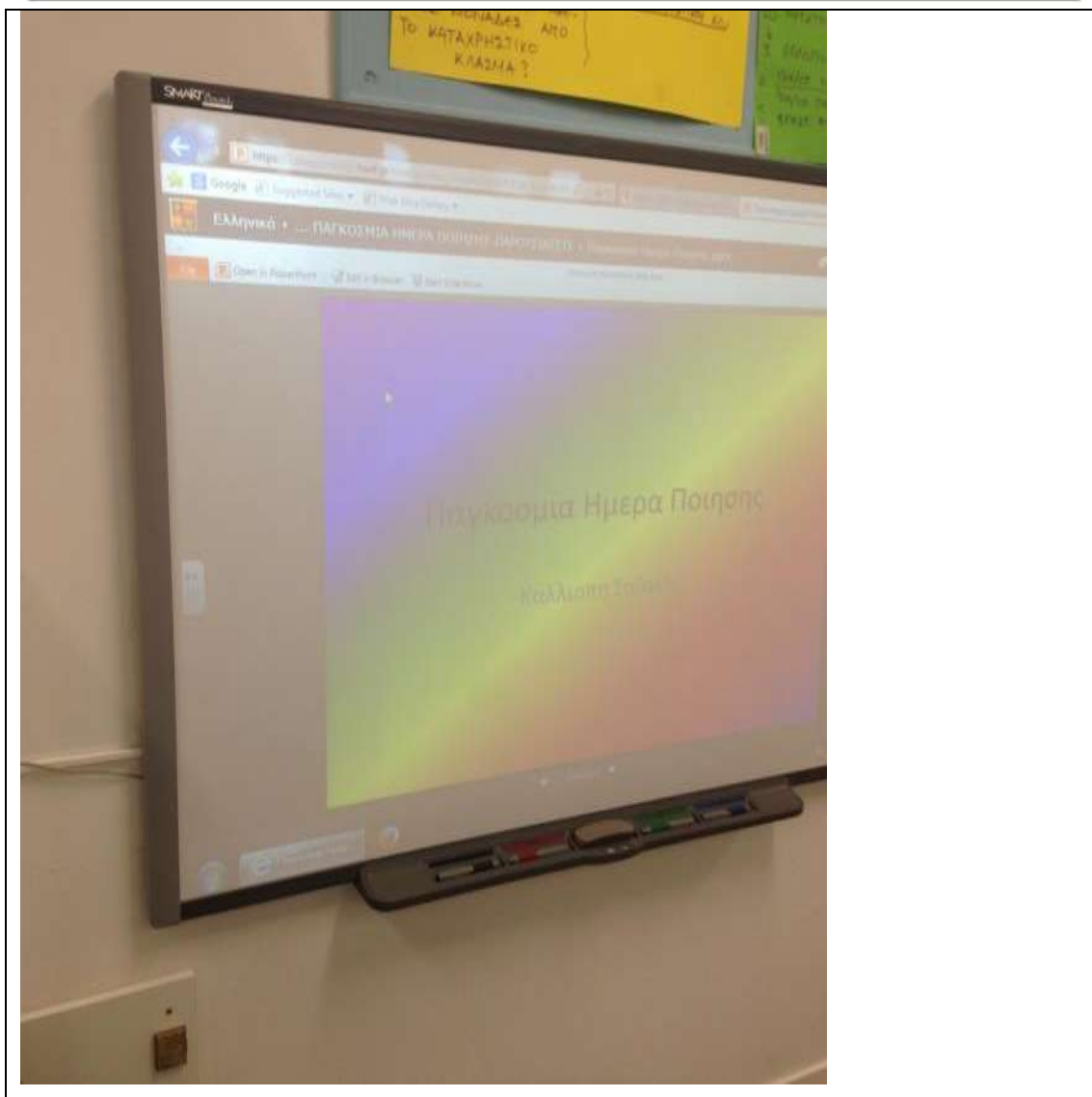

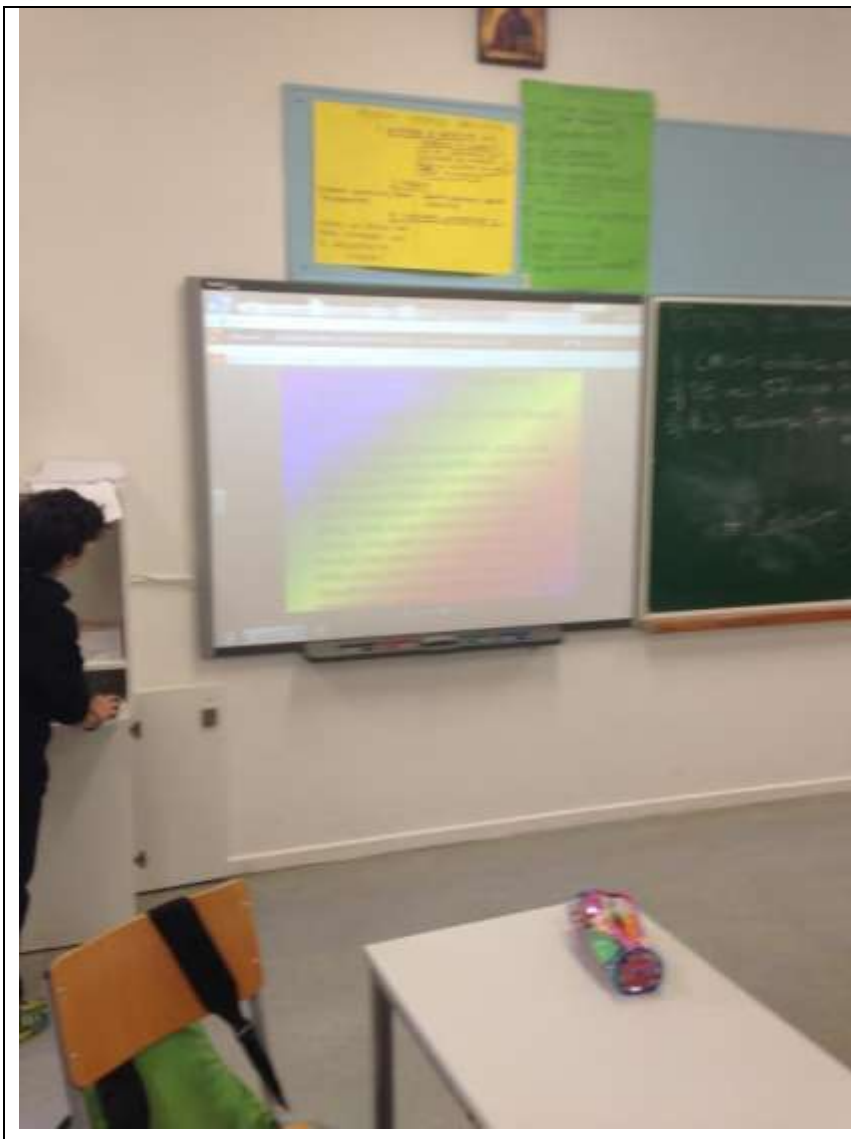
κ.ά.). Έγινε σύνδεση ποίησης και στιχουργίας. Αναφορά έγινε στους νομπελίστες μας ποιητές (Ελύτη, Σεφέρη). Σημαντική επίσης ήταν η ανάδειξη της δύναμης της ποίησης στην ιστορία του έθνους. Ξεχωριστή αναφορά έγινε στον Ρήγα και στον «Θούριο», ο οποίος ενέπνευσε τον πόθο για ελευθερία στους υπόδουλους Έλληνες (σύνδεση με το μάθημα της ιστορίας).

Στη συνέχεια οι μαθητές εργάστηκαν σε ομάδες σύμφωνα με τις οδηγίες του [1^{ου} φύλλου εργασιών](#). Δημιούργησαν ο καθένας μια μικρή παρουσίαση για τον εορτασμό της Παγκόσμιας Ημέρας της Ποίησης στη χώρα μας από το 2001 έως σήμερα (όσοι δεν πρόλαβαν συνέχισαν τη διαδικασία στο σπίτι τους). Την επόμενη συνάντηση παρακολούθησαν όλοι μαζί στην ολομέλεια τις παρουσιάσεις των ομάδων και συζήτησαν για τα θέματα που τους απασχόλησαν κατά τη διάρκεια της έρευνάς τους. Η διαδικασία ολοκληρώθηκε με την προφορική αξιολόγηση των παρουσιάσεων από την ολομέλεια.

Για το σπίτι, κάθε μαθητής ανέλαβε να επιλέξει ένα ποίημα από τα Ανθολόγια Λογοτεχνικών Κειμένων ή τα βιβλία της Γλώσσας της τάξης του ή προηγούμενων τάξεων (ή από κάποια ποιητική συλλογή από τη βιβλιοθήκη του σπιτιού του) και να το διαβάσει μεγαλόφωνα στην ολομέλεια κατά τη διάρκεια της επόμενης συνάντησης.

4η–6η διδακτική ώρα

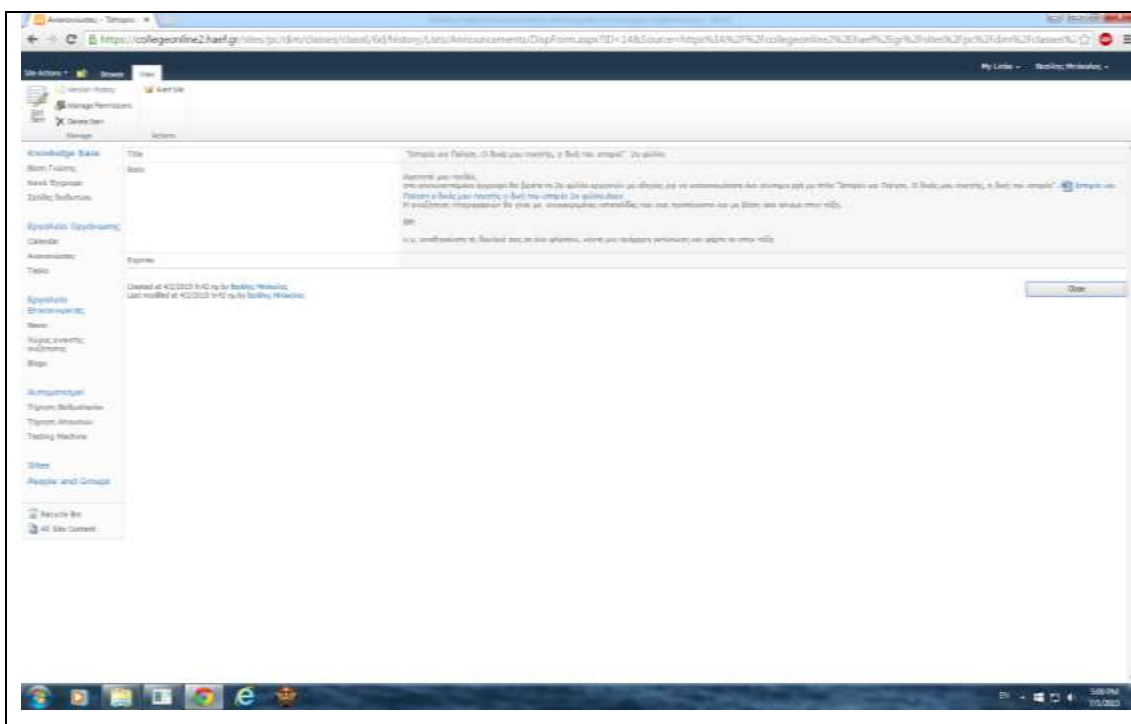
Η συνάντηση ξεκίνησε με την προβολή και μεγαλόφωνη ανάγνωση από τον εκπαιδευτικό του ποιήματος, «[Δύο τ' Απρίλη](#)» της Ν. Χατζηνικολάου. Το ποίημα γράφτηκε για την Παγκόσμια Ημέρα Παιδικού Βιβλίου και δημοσιεύτηκε στο περιοδικό «[Διαδρομές](#)», τον Απρίλη του 2011. Η ομαδική και παιχνιδιάρικη

απαγγελία του δημιούργησε το κατάλληλο κλίμα για να απαγγείλουν οι μαθητές στη συνέχεια τα ποιήματα που επέλεξαν από το σπίτι τους.

Έτσι, μετά την ομαδική αυτή απαγγελία, κάθε μαθητής διάβασε μεγαλόφωνα το ποίημα ή ένα μικρό απόσπασμα από το ποίημα της επιλογής του, με τον τρόπο που επιθυμούσε, και ανέφερε στην ολομέλεια τον λόγο για τον οποίο επέλεξε το συγκεκριμένο ποίημα. Οτιδήποτε είπαν οι μαθητές έγινε αποδεκτό, καθώς αυτό που είχε τεθεί ως στόχος δεν ήταν η ανάλυση του ποιήματος αλλά η επαφή με τον ποιητικό λόγο και η απόλαυση της ανάγνωσης.

Στη συνέχεια, οι μαθητές, σε ομάδες, ανέλαβαν να δημιουργήσουν ένα μικρό αφιέρωμα για τον ποιητή που προτιμούν, για την προσωπική του ιστορία αλλά και για στοιχεία της εποχής στην οποία έζησε. Η εργασία έγινε σύμφωνα με τις οδηγίες του [2^{ου} φύλλου εργασιών](#). Όταν ολοκλήρωσαν την εργασία τους (κάποιοι τη συνέχισαν στο σπίτι), οι ομάδες παρουσίασαν στην ολομέλεια το αφιέρωμά τους στον ποιητή.

7η–9η διδακτική ώρα

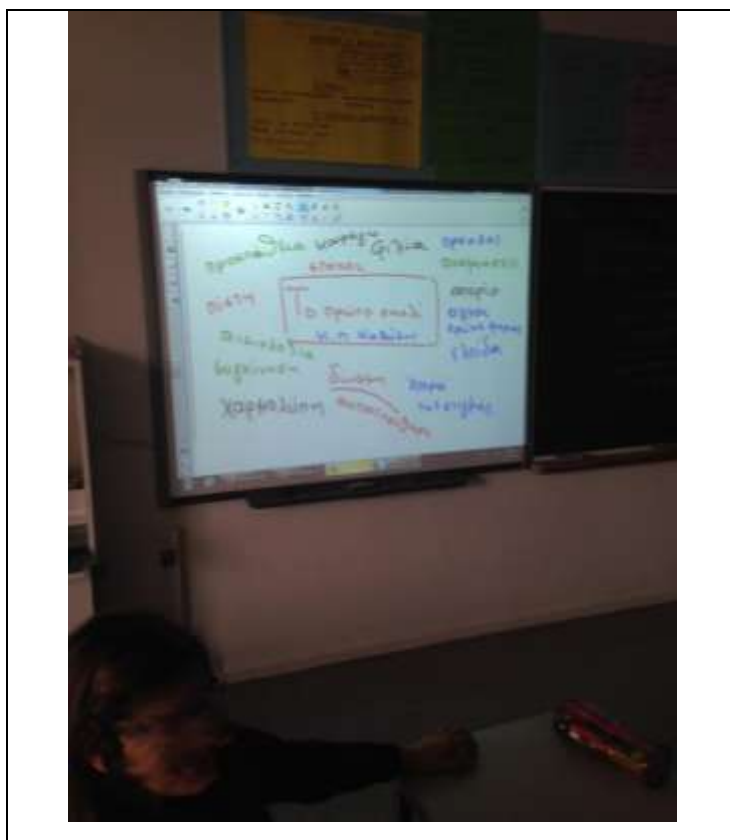
Ο εκπαιδευτικός ανέφερε στους μαθητές ότι το ποίημα είναι ελλειπτικός και ταυτόχρονα συμπυκνωμένος λόγος, ο οποίος συχνά έχει πολλά επίπεδα ερμηνείας και κατανόησης. Για τον λόγο αυτό, ο αρχάριος αναγνώστης που θέλει να επικοινωνήσει με τον ποιητικό λόγο πρέπει να έχει κλειδιά, για να ξεκλειδώσει τις αθέατες, πολλές φορές, πλευρές του λόγου. Σε κάθε περίπτωση όμως κάθε ένας μαθητής θα είναι σε θέση να συμβάλει στην προσέγγιση του ποιήματος με τον δικό του τρόπο, ενώ όλοι μαζί θα είναι σε θέση να δώσουν, τελικά, τη συλλογική ερμηνεία τους.

Μετά από την παραπάνω εισήγηση, ο εκπαιδευτικός επέλεξε το ποίημα του Κ. Καβάφη, «Το πρώτο σκαλί». Το πρόβαλλε στον διαδραστικό πίνακα (από τον επίσημο ιστότοπο του αρχείου Καβάφη <http://www.kavafis.gr/>) και ζήτησε από τους μαθητές να κλείσουν τα μάτια και να ακούσουν ξανά το ποίημα. Έγινε διπλή απαγγελία τόσο από το ίδιο τον εκπαιδευτικό, όσο και από τον Μίμη Σουλιώτη (ανέκδοτη ηχογράφηση, 2002).

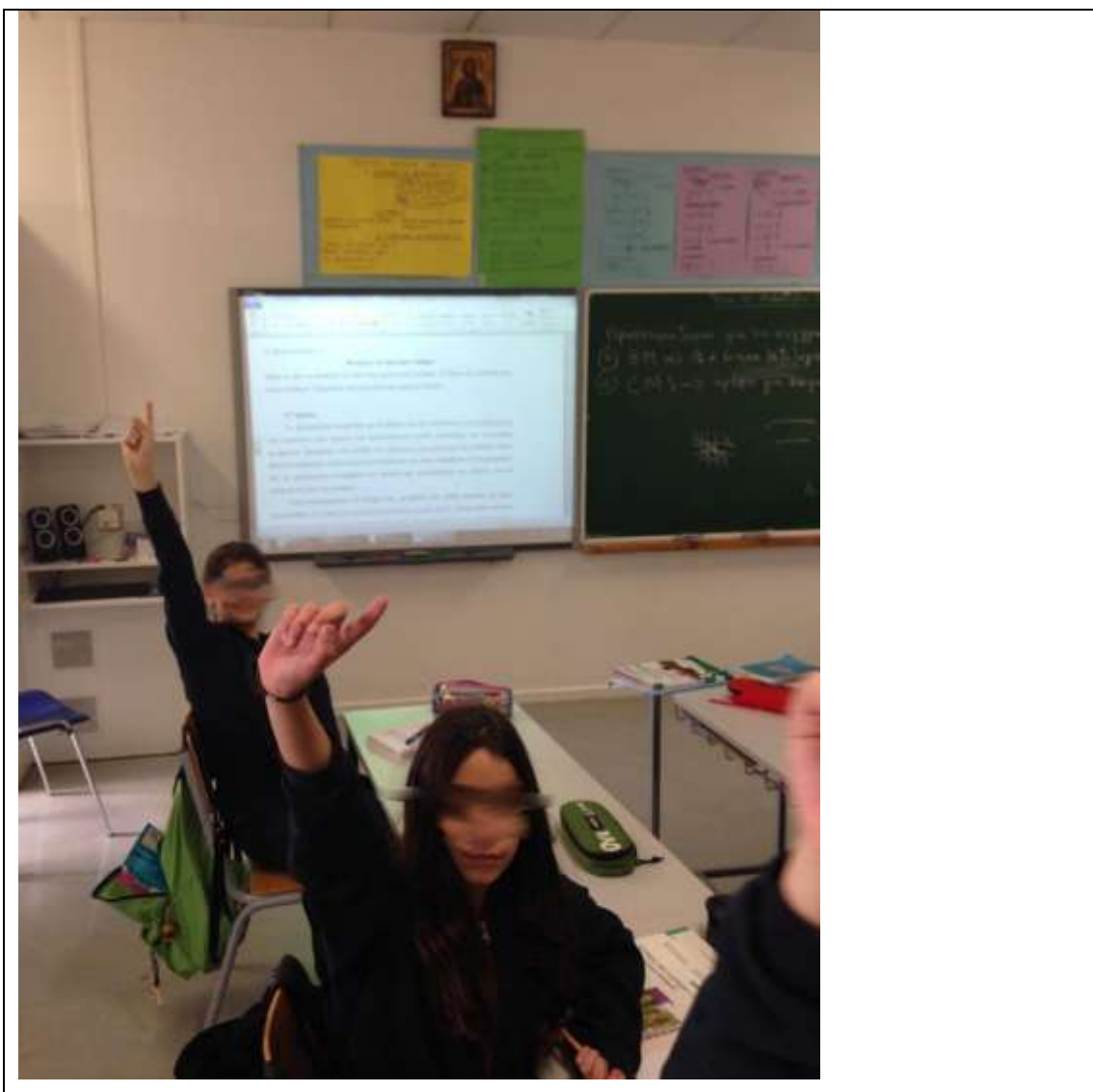

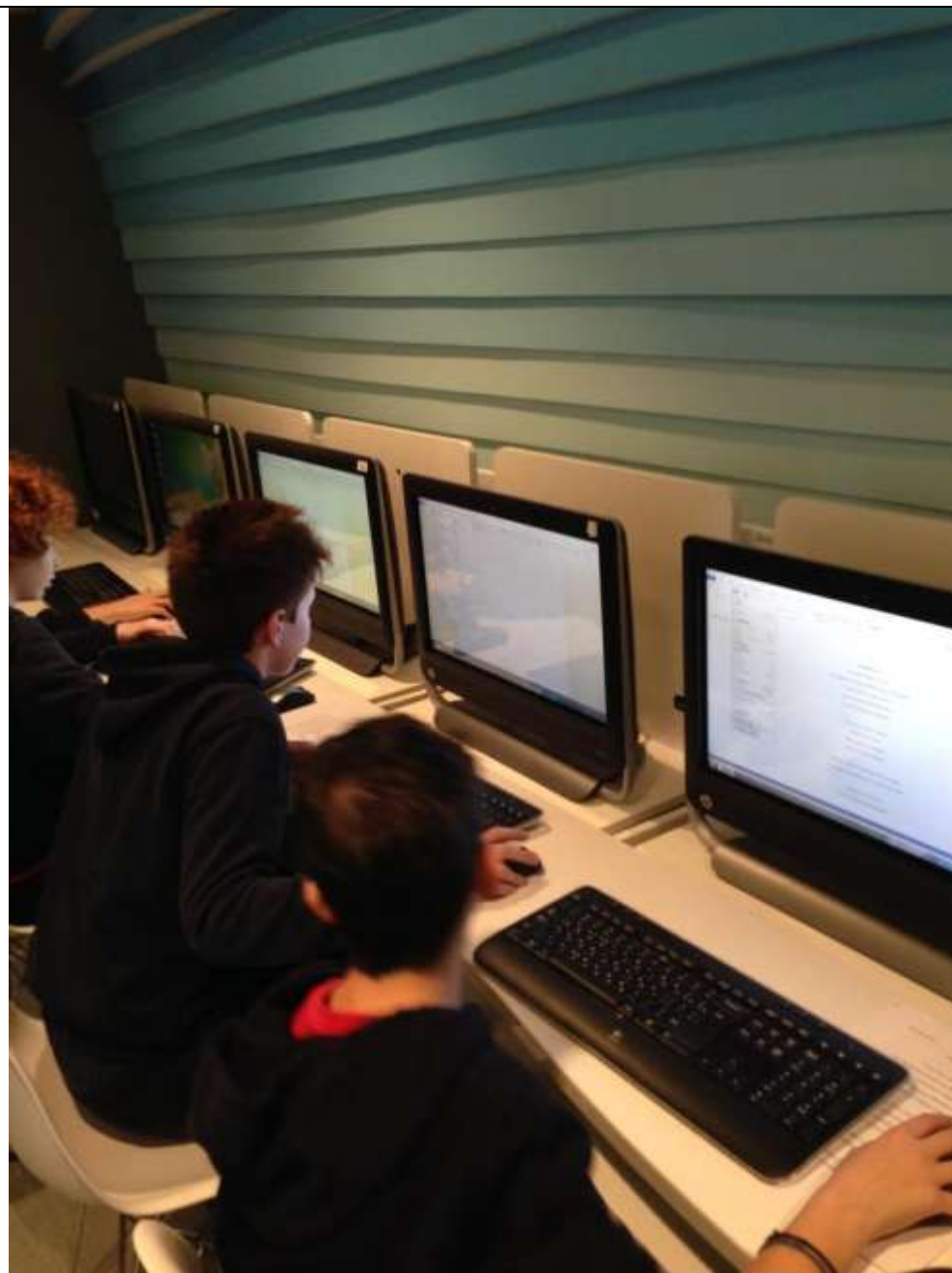
Δόθηκε χρόνος σε κάθε μαθητή χωριστά να το διαβάσει με όποιο τρόπο επιθυμούσε (δυνατά, ψιθυριστά, από μέσα του), ενώ ταυτόχρονα όποιος ήθελε μπορούσε να σχολιάσει λέξεις ή φράσεις, να περιγράψει τις εικόνες που του αρέσουν ή του θυμίζουν κάτι. Στη συνέχεια κλήθηκαν οι μαθητές να εκφράσουν τις σκέψεις και τις ιδέες τους με λέξεις ή φράσεις κλειδιά. Ο εκπαιδευτικός σημείωσε όλες τις ιδέες και προτάσεις (στον διαδραστικό πίνακα) γύρω από τον τίτλο του ποιήματος, ώστε να υπάρχει μια συνολική εικόνα όλων όσων ειπώθηκαν με σκοπό μια δημιουργική σύνθεση-ερμηνεία.

Όταν η προσέγγιση του ποιήματος ολοκληρώθηκε, κάθε παιδί κλήθηκε να συγγράψει το δικό του ποίημα. Για τον σκοπό αυτό, ο εκπαιδευτικός πρότεινε και ανέλυσε τέσσερις διαφορετικούς τρόπους συγγραφής σε τέσσερα διαφορετικά φύλλα

εργασιών (αντίστοιχα [3^ο φύλλο εργασιών](#), [4^ο φύλλο εργασιών](#), [5^ο φύλλο εργασιών](#) και [6^ο φύλλο εργασιών](#)).

Όταν η συγγραφή του ποιήματος ολοκληρώθηκε, κάθε μαθητής παρουσίασε το ποίημά του αλλά και τον τρόπο δημιουργίας του στην ολομέλεια. Τα ποιήματα ήταν όλα μια πραγματική έκπληξη. Έκπληξη για τους μικρούς ποιητές και τις

ικανότητες που έκρυβαν, έκπληξη για το αντικείμενο της ποίησης και τον νέο τρόπο προσέγγισης, έκπληξη για την ποικιλία και τη δύναμη των συναισθημάτων που εκφράστηκαν. Έκπληξη αλλά και συγκίνηση και για τον ίδιο τον εκπαιδευτικό από τον πλούτο σκέψης και έκφρασης των μαθητών του.

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/-Α ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

1^ο φύλλο εργασιών

Η βιβλιοθήκη του σχολείου σας διοργανώνει μια εκδήλωση με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Ποίησης. Στα πλαίσια της εκδήλωσης, η τάξη σας ανέλαβε να παρουσιάσει ένα μικρό ιστορικό για τον εορτασμό της ημέρας αυτής. Αφού μελετήσετε τις πληροφορίες που υπάρχουν στο διαδίκτυο, θα πρέπει να φτιάξετε μια παρουσίαση (με εικόνες, κείμενα και ό,τι άλλο πιστεύετε ότι σας εξυπηρετεί) με τη χρήση του προγράμματος παρουσιάσεων διαφανειών, που βρίσκεται στην επιφάνεια του υπολογιστή σας.

- Για την αρχική ιδέα και τον σκοπό του εορτασμού θα βρείτε πληροφορίες στη σελίδα [Σαν Σήμερα](#), στο [Εθνικό Κέντρο Βιβλίου](#) (ΕΚΕΒΙ) και στο ιστολόγιο [Το Περιβόλακι μας](#).
- Το πρόγραμμα των εορταστικών εκδηλώσεων από το 2001 έως το 2012 στη σελίδα του [Εθνικού Κέντρου Βιβλίου](#).
- Το πρόγραμμα των εορταστικών εκδηλώσεων του έτους 2013 στη σελίδα της ηλεκτρονικής εφημερίδα [ΤΟ ΒΗΜΑ](#).
- Το ραδιοφωνικό αφιέρωμα στην Παγκόσμια Μέρα Ποίησης από το [European School Radio](#), το πρώτο διαδικτυακό μαθητικό ραδιόφωνο από το 11^ο Δ.Σ. Γιαννιτσών.

Ορισμένα από τα ζητήματα που θα πρέπει να σας απασχολήσουν είναι:

- Ποια είναι η ακριβής ημερομηνία του εορτασμού;
- Ποιος ήταν ο εμπνευστής της ιδέας;
- Για ποιο λόγο η UNESCO υιοθέτησε τον εορτασμό; Τι ήθελε να προωθήσει;
- Πότε ξεκίνησε ο εορτασμός στη χώρα μας;
- Ποιος φορέας ή ποιοι φορείς υπήρξαν οι διοργανωτές των εκδηλώσεων της Παγκόσμιας Ημέρας Ποίησης στην Ελλάδα;

- Σε ποιον ή ποιους ποιητές είναι αφιερωμένο κάθε έτος έως τώρα;
- Τι γνωρίζετε για τον εορτασμό του 2013 (τον φορέα διοργάνωσής του, σε ποιον ποιητή είναι αφιερωμένο το έτος, εκδηλώσεις κλπ.);
- Τι είναι το ΕΚΕΒΙ, ποιες δράσεις είχε ως τώρα και γιατί δεν ανέλαβε τη φετινή διοργάνωση του εορτασμού της Παγκόσμιας Ημέρας Ποίησης στη χώρα μας;

2^ο φύλλο εργασιών

Οι μαθητές της τάξης σου αποφασίσατε να φτιάξετε ένα ηλεκτρονικό σχολικό περιοδικό. Κάθε τεύχος θα είναι αφιερωμένο σε ένα θέμα. Το πρώτο τεύχος θα το αφιερώσετε στην Παγκόσμια Ημέρα Ποίησης. Για τον λόγο αυτό, η ομάδα σας ανέλαβε να παρουσιάσει έναν αγαπημένο σας ποιητή στους αναγνώστες του περιοδικού. Η παρουσίασή σας (στο πρόγραμμα παρουσίασης διαφανειών) μπορεί να συμπεριλαμβάνει κείμενα, εικόνες, τραγούδια, ποιήματα, χάρτες κ.ά. Οι παρακάτω διευθύνσεις θα σας βοηθήσουν στην έρευνά σας:

- Στο [«Σπουδαστήριο Νέου Ελληνισμού»](#) θα βρείτε ανθολόγια κειμένων από τη νεοελληνική λογοτεχνία σε ηλεκτρονική μορφή,
- Στη σελίδα [«Διαδίκτυο και Διδασκαλία»](#) θα βρείτε υλικό για τον Σεφέρη, τον Καρυωτάκη, τον Εμπειρικό κ.ά.,
- Στον [επίσημο δικτυακό τόπο του αρχείου Καβάφη](#) θα βρείτε υλικό για τον Καβάφη,
- Στις [λογοτεχνικές \(ιστο\)σελίδες του ΕΚΕΒΙ](#) θα βρείτε υλικό για τον Καββαδία, τον Ρίτσο κ.ά.
- Στο φάκελο του ΕΚΕΒΙ [«Ταξιδεύοντας με τον Γ. Σεφέρη»](#) για τον Γ. Σεφέρη,
- Στον [«Ηλεκτρονικό Κόμβο» του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας](#) θα βρείτε σε αλφαβητική σειρά έλληνες συγγραφείς και ποιητές,
- Στις [εκδόσεις της Βουλής των Ελλήνων](#) θα βρείτε τον Ύμνο στην ελευθερία του Δ. Σολωμού,
- Στη σελίδα του [Σαραντάκου](#) θα βρείτε σε αλφαβητική σειρά έλληνες συγγραφείς και ποιητές.

Εάν καμιά από τις παραπάνω σελίδες δε σας ικανοποιεί, τότε αναζητήστε τον ποιητή που διαλέξατε στη μηχανή αναζήτησης Google, πληκτρολογώντας το ονοματεπώνυμο του. Για να κάνετε πιο ελκυστική την παρουσίασή σας, καλό θα ήταν να συμπεριλάβετε σε αυτήν βίντεο, αφηγήσεις, απαγγελίες, ακόμα και μελοποιημένα ποιήματα του ποιητή που επιλέξατε.

Καλή επιτυχία!

3^ο φύλλο εργασιών

Η τάξη σας αποφάσισε να λάβει μέρος στον Πανελλήνιο Διαγωνισμό Παιδικής Ποίησης που διοργανώνεται στα πλαίσια της Έκθεσης Παιδικού και Εφηβικού Βιβλίου. Για να λάβετε μέρος, θα πρέπει να καταθέσετε είτε το δικό σας προσωπικό ποίημα είτε το ποίημα που θα φτιάξετε με την ομάδα σας. Το θέμα της ποίησής σας είναι ελεύθερο.

Ευτυχώς για σας, το ηλεκτρονικό περιοδικό για τα βιβλία και την ανάγνωση www.bookbook.gr σας προτείνει έναν έξυπνο και διασκεδαστικό τρόπο ανάγνωσης και συγγραφής ποιημάτων. Μεταβείτε στη σελίδα του «[Βαλίτσες της ποίησης](#)» και επιλέξτε όποια βαλίτσα επιθυμείτε. Κάντε κλικ στον σύνδεσμο και, αφού διαβάσετε τις πληροφορίες και τα σπαράγματα ποιημάτων του ποιητή σας, ακολουθήστε τις οδηγίες, για να γράψετε το δικό σας ποίημα.

Όταν ολοκληρώσετε το ποίημά σας, μεταβείτε στο online παιχνίδι της ίδιας ιστοσελίδας «[Οι στίχοι των ποιητών συνομιλούν μεταξύ τους](#)», συνομιλήστε με τους στίχους των ποιητών, δημιουργήστε τη δική σας ποιητική σύνθεση και αποθηκεύστε την.

4^ο φύλλο εργασιών

Η τάξη σας αποφάσισε να λάβει μέρος στον Πανελλήνιο Διαγωνισμό Παιδικής Ποίησης που διοργανώνεται στα πλαίσια της Έκθεσης Παιδικού και Εφηβικού Βιβλίου. Για να λάβετε μέρος, θα πρέπει να καταθέσετε είτε το δικό σας προσωπικό ποίημα είτε το ποίημα που θα φτιάξετε με την ομάδα σας. Το θέμα της ποίησής σας είναι ελεύθερο.

Ευτυχώς για σας, οι παρακάτω οδηγίες θα σας βοηθήσουν να εμπνευστείτε και να δημιουργήσετε το δικό σας ποίημα.

- Διαβάστε ποιήματα από τον ποιητή που σας αρέσει (ένας εύκολος τρόπος είναι να ερευνήσετε στις ιστοσελίδες που σας δόθηκαν στο 2^ο φύλλο εργασιών)
- Επιλέξτε ένα ή περισσότερα ποιήματα του ποιητή σας και αντιγράψτε τα με επιλογή και επικόλληση σε ένα αρχείο του κειμενογράφου που υπάρχει στην επιφάνεια του υπολογιστή σας.
- Μεταβείτε στην ιστοσελίδα <http://www.wordle.net/>, για να φτιάξετε το δικό σας ποιητικό σύννεφο. (Πατήστε στην επιλογή «create», εισαγάγετε το ποίημά σας με επιλογή-αντιγραφή-επικόλληση από τον κειμενογράφο, πατήστε το πλήκτρο Go και δείτε το σύννεφό σας. Εάν δε σας αρέσει, μπορείτε να αλλάξετε το σύννεφο με την εντολή «Randomize». Εάν θέλετε, μπορείτε να το εκτυπώσετε και να το διατηρήσετε σε αρχείο pdf στην επιφάνεια εργασίας σας).
- Παρατηρήστε τις λέξεις του ποιήματος, έτσι όπως φαίνονται στο ποιητικό σύννεφο που δημιουργήσατε. Εντοπίστε τις λέξεις ή τις φράσεις που κυριαρχούν. Γράψτε τις σε μικρά μακρόστενα χαρτάκια και ανακατέψτε τα. Προσπαθήστε να φτιάξετε ένα «καινούριο» ποίημα με στίχους του ποιητή αλλά και δικούς σας. Στη συνέχεια δώστε έναν νέο τίτλο στο ποίημά σας.
- Εάν έχετε διάθεση και χρόνο, μεταβείτε στο online παιχνίδι «[Οι στίχοι των ποιητών συνομιλούν μεταξύ τους](#)», συνομιλήστε με τους στίχους των ποιητών, δημιουργήστε τη δική σας ποιητική σύνθεση και αποθηκεύστε την.

5^ο φύλλο εργασιών

Η τάξη σας αποφάσισε να λάβει μέρος στον Πανελλήνιο Διαγωνισμό Παιδικής Ποίησης που διοργανώνεται στα πλαίσια της Έκθεσης Παιδικού και Εφηβικού Βιβλίου. Για να λάβετε μέρος, θα πρέπει να καταθέσετε είτε το δικό σας προσωπικό ποίημα είτε το ποίημα που θα φτιάξετε με την ομάδα σας. Το θέμα της ποίησής σας είναι ελεύθερο.

Μια ωραία ιδέα για να γράψετε το ποίημά σας είναι η εξής:

- Επιλέξτε μια εικόνα από τον φάκελο «ποιητικές εικόνες» της επιφάνειας εργασίας σας.
- Παρατηρήστε την καλά και προσπαθήστε να τοποθετήσετε τον εαυτό σας μέσα στην εικόνα σας. Πού βρίσκεστε; Τι ακούτε; Τι μυρίζετε; Τι νιώθετε; Ποιοι άλλοι βρίσκονται εκεί; Τι κάνουν; Τι κάνουντε;
- Ανοίξτε το αρχείο «είμαι ποίημα» της επιφάνειας εργασίας σας και συμπληρώστε τους στίχους του ποιήματος. Έμπνευσή σας θα είναι η εικόνα που επιλέξατε.
- Αλλάξτε τον τίτλο σας. Ξεκινήστε με τη λέξη «είμαι...»
- Εκτυπώστε το ποίημά σας.

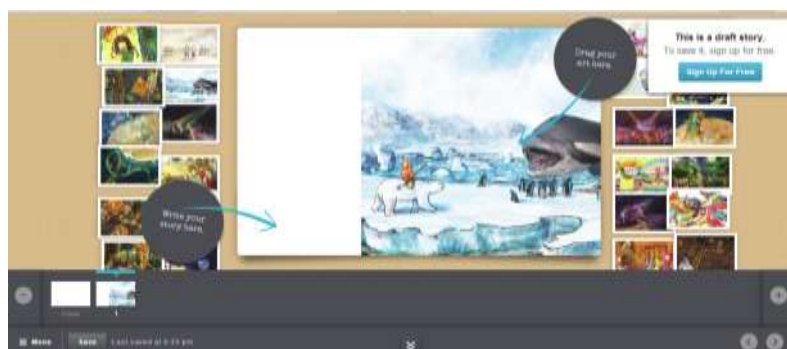

6^ο φύλλο εργασιών

Η τάξη σας αποφάσισε να λάβει μέρος στον Πανελλήνιο Διαγωνισμό Παιδικής Ποίησης που διοργανώνεται στα πλαίσια της Έκθεσης Παιδικού και Εφηβικού Βιβλίου. Για να λάβετε μέρος, θα πρέπει να καταθέσετε είτε το δικό σας προσωπικό ποίημα είτε το ποίημα που θα φτιάξετε με την ομάδα σας. Το θέμα της ποίησής σας είναι ελεύθερο.

Μια ωραία ιδέα, για να γράψετε το ποίημά σας, περιγράφεται στη συνέχεια:

- Μεταβείτε στην ιστοσελίδα <http://storybird.com/>. Εκεί μπορείτε να διαβάσετε ιστορίες άλλων και να δημιουργήσετε τις δικές σας. Η ομάδα σας μπορεί να αξιοποιήσει τις δυνατότητες της σελίδας, για να γράψει το δικό της ποίημα.
- Αρχικά, πατήστε την εντολή *create*. Στην οθόνη σας θα εμφανιστούν αρκετοί πίνακες ζωγραφικής. Παρατηρήστε τα σχήματα, τα χρώματα, τα θέματα των εικόνων και πατήστε πάνω σε αυτόν που σας αρέσει περισσότερο. Θα εμφανιστεί ο πίνακας μόνος του σε μεγάλο μέγεθος. Στη δεξιά πλευρά του πίνακα, στο πάνω μέρος μιας στήλης είναι γραμμένο το όνομα του καλλιτέχνη κάτω από τη λέξη *artist*. Πατήστε επάνω στο όνομα, για να δείτε όλα τα έργα του καλλιτέχνη και να επιλέξετε αυτό που σας αρέσει περισσότερο. Όταν έχετε πλέον στην οθόνη σας το έργο που επιλέξατε, πατάτε στο πάνω, δεξιά μέρος του πίνακα το κουμπί *use this art* και στη συνέχεια την επιλογή «for a story». Θα εμφανιστεί η παρακάτω οθόνη:

Γυρίστε το πληκτρολόγιό σας στα ελληνικά και γράψτε τις λέξεις ή τους στίχους που σας έρχονται στο μυαλό, όταν βλέπετε την εικόνα δεξιά. Στη συνέχεια, προσθέστε

μια σελίδα, πατώντας στο σύμβολο + (κάτω δεξιά) και σύρτε με το ποντίκι μια νέα εικόνα στη θέση της προηγούμενης. Γράψτε καινούριους στίχους για τη νέα εικόνα σας. Μπορείτε να συνεχίσετε έτσι όσο εσείς επιθυμείτε. Στο τέλος, θα έχετε ένα μακροσκελές ποίημα με εικόνες, το οποίο μπορείτε να δημοσιεύσετε και να διαβαστεί από τους αναγνώστες της σελίδας. Για να το σώσετε και να το δημοσιεύσετε, πατήστε στο κουμπί *menu* (κάτω αριστερά).

Z. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Μια πολύ ωραία ιδέα για τη χρήση της ποιητικής βαλίτσας στην τάξη βρίσκεται στο περιοδικό www.bookbook.gr. Στην ανάρτηση [«η βαλίτσα του Ν. Γκάτσου στο σχολείο»](#) τα παιδιά του 89^{ου} Δ.Σ. της Αθήνας διαβάζουν και γράφουν ποιήματα με τη βοήθεια της βαλίτσας του Ν. Γκάτσου. Αυτή η προσέγγιση θα μπορούσε να εμπλουτίσει τις δραστηριότητες του σεναρίου και να υλοποιηθεί για οποιοδήποτε ποιητή επιλέξουν οι μαθητές.

Το σενάριο θα μπορούσε να γίνει διαθεματικό. Σε συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς των Εικαστικών και της Μουσικής, οι μαθητές θα μπορούσαν να γνωρίσουν τη μελοποιημένη ποίηση και να συνδυάσουν τα ποιήματα ενός ποιητή με συγκεκριμένα μουσικά κομμάτια και/ή εικαστικές δημιουργίες άλλων καλλιτεχνών.

H. ΚΡΙΤΙΚΗ

Οι μαθητές φάνηκε ότι αγαπούν τα ποιήματα και ιδιαίτερα τις δημιουργικές και ευχάριστες δραστηριότητες γνωριμίας με την ποίηση. Είναι αλήθεια όμως ότι στο ξεκίνημα το θέμα δεν ακούστηκε προσιτό στα παιδιά, ενώ η ποίηση θεωρείται συχνά ως κάτι απόμακρο, ως ένα πεδίο ενασχόλησης των διανοούμενων (ή «ψευδοδιανοούμενων», όπως ανέφεραν). Στην πορεία όμως και με βάση τη μεθοδολογία του σεναρίου τα πάντα διαφοροποιήθηκαν, η διαδικασία έγινε ολοένα

και πιο ευχάριστη ενώ και το τελικό αποτέλεσμα ήταν προσοδοφόρο για όλους, μαθητές και εκπαιδευτικό. Χρειάστηκε περισσότερος χρόνος από τον προβλεπόμενο (9 ώρες αντί για 6).

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Benton, M. κ.ά. 1988. *Young Readers Responding To Poems*. Λονδίνο: Routledge.
- Καλογήρου, Τ. & Ε. Βησσαράκη. 2005. Η συμβολή της θεωρίας της L. M. Rosenblatt στον εμπλουτισμό της Διδακτικής της Λογοτεχνίας. Στο *Η Λογοτεχνία στο Σχολείο. Θεωρητικές προσεγγίσεις και διδακτικές εφαρμογές στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση*, επιμ. Τζίνα Καλογήρου & Κική Λαλαγιάννη Αθήνα: Τυπωθήτω – Γιώργος Δαρδανός.
- Rosenblatt, L. M. 1994. *The Reader, The Text, The Poem. The Transactional Theory of the Literary Work*. Carbondale and Edwardsville: Southern Illinois University Press.
- Χώθορν, Τ. 2003. *Ξεκλειδώνοντας το Κείμενο. Μια εισαγωγή στη θεωρία της Λογοτεχνίας*. Μετάφραση Μ. Αθανασοπούλου, επιμέλεια σειράς Ν. Βαγενάς. Ηράκλειο: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης.